

Arbeidsmiljøundersøkelse NAF VAKT

2024

Bransjerådet for vakt sendte ut en spørreundersøkelse til alle forbundets medlemmer i vakt. Vi mottok 611 svar. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge arbeidsmiljøet, med spesielt fokus på tilrettelegging for begge kjønn, og forekomster av uønsket oppmerksomhet og seksuell trakassering.

Her er en oppsummering av rapporten.

Det vil bli arrangert en egen samling for kvinner i bransjen i juni som en oppfølging til dette. Invitasjon til denne vil bli sendt ut om kort tid.

Terje Mikkelsen
Forbundssekretær

ARBEIDSMILJØUNDERSØKELSE - HOS NORSK ARBEIDSMANDSFORBUNDS MEDLEMMER PÅ VEKTEROVERENSKOMSTEN

Undersøkelsen ble gjennomført hos medlemmene til NAF i perioden 29. april til 12. mai i 2024. Det var 611 respondenter som svarte på undersøkelsen.

Formålet med undersøkelsen var å foreta en temperaturmåling på arbeidsmiljøet hos vekterne med spesielt fokus på tilrettelegging for begge kjønn, og forekomster og håndtering av uønsket oppmerksomhet og seksuell trakassering, for dermed å kunne få et ordentlig uttrykk for om det er et behov for et eget kvinnenettverk i Vakt, som det har blitt etablert i andre mannsdominerte bransjer.

Respondentene var medlemmer i alle aldre, fra flere selskaper og fordelt på alle typer tjenester.

Responsene varierte mellom:

Har gitt opp å ha noen påvirkning – Respondent 162

Kollega ble voldtatt på julebord, kollegaer ble seksuelt trakassert av felles kollega – Respondent 446

Dette trenges absolutt – Respondent 524

... Takk for at dere har denne undersøkelsen så jeg i hvert fall fikk lufte det til noen som kanskje leser det jeg skriver for én gangs skyld. – Respondent 493

Sammendrag

Svarene spente seg fra apati til høy grad av utlevering av tøffe situasjoner. I og med at undersøkelsen var anonym, selv om noen gav uttrykk for mistro til dette (fordi alle spørsmål kom til alle, selv om du ikke oppgav at du var kvinne), så har ikke forbundet mulighet til å identifisere de respondentene som kom med graverende tilbakemeldinger, og som kanskje hadde trengt oppfølging.

Det var flest menn som svarte på undersøkelsen, som i seg selv er naturlig da den gruppen utgjør cirka $\frac{3}{4}$ av medlemmene, og deres svar har ikke helt det samme perspektivet som de kvinnelige respondentene.

Allikevel er helhetsinntrykket fra undersøkelsen at det er mye god rettferdighetssans blant medlemmene og at mange ser at ikke alle behandles like godt. Over halvparten stiller seg positive til etableringen av et kvinnenettverk i vakt, for medlemmene til Norsk Arbeidsmandsforbund.

For et fremtidig kvinnenettverk er det mye fra undersøkelsen som kan settes på agendaen. Eksempelvis er garderobeproblematikken gjentakende, og det er mange som reagerer på dårlig utforming av uniform for kvinner. Et annet viktig tema er at respondentene gir uttrykk for at det er meget blandede forventninger til hva som vil skje hvis det rapporteres om uønskede hendelser.

Det er verdt å merke seg at flere respondenter tar til orde for at det er viktig i seg selv, at et kvinnenettverk ikke må være et organ som setter kvinnene opp mot mennene i bransjen, for det er likheten og likeverdet mellom alle kollegaene som er det viktigste til slutt.

Bransjen skal heller ikke svartmales, for det er flere som kan svare at saker har blitt håndtert på en ordentlig måte, og at det er godt arbeidsmiljø der de jobber.

Spørsmål og svar

Det var totalt 611 respondenter i undersøkelsen. 227 av respondentene var kvinner, 373 var menn og fem som ikke ville oppgi kjønn. Disse fem blir ikke tatt med i den kvantitative oppstillingen, men deres tekstlige svar er lest og blir tatt med.

Alle spørsmålene ble stilt som ja/nei-spørsmål, med oppfølgingsspørsmål med fritekst-svar.

Spørsmål 1: Opplever du det som trygt å være kvinne i sikkerhetsbransjen?

I underkant av en femtedel av både kvinner og menn mener det ikke er trygt å være kvinne i sikkerhetsbransjen. Henholdsvis mener 83 % og 82 % at det er trygt.

Legger arbeidsgiver til rette for begge kjønn i arbeidet, som for eksempel med garderober og uniformer?

Menn (75 %) mener arbeidsgiverne tilrettelegger for begge kjønn. Kun 63 % av kvinnene mener det samme. Totalt svarer 69 % ja på spørsmålet.

Begge kjønn rapporterer om mangel på garderober generelt, og at de eventuelt må skifte på et toalett. Kvinner rapporterer om enda mer mangel på garderober, for eksempel på objekter der det bare er en garderobe til alle, på deling, og om uniformer som ikke passer for dem.

Har du opplevd uønsket oppmerksomhet fra kollegaer, ledere?

Der hvor 30 % av kvinnene har opplevd uønsket oppmerksomhet fra kollegaer og ledere har kun 12 % av menn gjort det samme. Totalt har 18 % opplevd uønsket oppmerksomhet fra kollegaer eller ledere.

I nåværende jobb, så oppstår det mild flørting, men da jeg sier at jeg har samboer, stopper det fort. – Respondent 239

Respondentene kommenterer at den uønskede oppmerksomheten kommer fra vekterkollegaer, vakt- og områdeledere (og supervisorer på flyplass) og fra leder høyere opp i systemet. Flere trekker frem at ting skjedde når de var nye/ferske og noen kommenterer at det skjedde mer da de var yngre.

Har du opplevd uønsket oppmerksomhet fra kunder/publikum?

36 % av respondentene har opplevd uønsket oppmerksomhet fra kunder/publikum. Verst er det for kvinnene, hvor 49 % svarer at de har opplevd det, mens 29 % av mennene svarer det.

Ordensvakt-arbeid trekkes særlig frem. Deretter nevnes billettkontroll-tjenester og sikkerhetskontrollen på flyplass ofte.

Det bemerkes at det ofte er publikum som er påvirket av rus eller alkohol, som kommer med slik uønsket oppmerksomhet.

Har du opplevd seksuell trakassering fra kollegaer?

9 % av alle respondentene oppgir at de har opplevd seksuell trakassering fra kollegaer. For menn har 2 % opplevd det, mens hele 19 % av kvinnene oppgir at de har opplevd det.

Spesielt da alle flyplassene gikk fra Securitas til Avarn og vi fikk nye uniformer ble det mange kommentarer på hvordan buksene til Avarn passet annerledes på kroppen enn den gamle uniformen. Samt jeg får oftest kommenterer på hva jeg spise og hvordan det får kroppen min til å se ut og anbefalinger på hva jeg heller burde spise, helt uoppfordret kommentarer. Jeg opplever også at spesielt menn søker ofte kroppskontakt og tar veldig mye på meg uten at jeg vil det, selv etter jeg hat varslet om at jeg ikke ønsker å bli tatt på. – Respondent 487

Har du sett andre blitt utsatt for seksuell trakassering?

Selv om kun 2 % av menn har opplevd seksuell trakassering, så svarer 22 % av menn at de har sett andre bli det. 26 % av kvinnene svarer at de har sett andre bli det, og totalt kan 23 % oppgi at de har sett andre bli utsatt for seksuell trakassering.

"Griskall" kommenterer til yngre kvinnelige kollegaer – Respondent 93

Utelivsbransjen, billettkontroll og kontrollpunkter på flyplassene er gjengangere, i kommentarene hos respondentene, når medlemmene beskriver hvor de har sett kollegaer bli utsatt for slikt. I tillegg nevnes firmafester og julebord.

For deg som har opplevd ugrei oppførsel fra kolleger eller kunder - Har du meldt dette til arbeidsgiver?

Dette spørsmålet var teknisk litt dårlig utformet, så det ser ut som om menn rapporterer sjeldnere, da de måtte svare ja eller nei.

Halvparten av kvinnene i undersøkelsen svarer positivt på at de har meldt ugrei oppførsel til ledelsen. Hos mennene svarer kun 40 % det samme.

Av de som svarte ja på dette spørsmålet, så har noen hatt positive opplevelser med håndteringen, mens andre er skuffet. De kan være skuffet over responsen, håndteringen eller utfallet.

Har du opplevd eller sett eksempler på forskjellsbehandling mellom kjønn i bedriften du jobber i?

30 % kvinnene har opplevd eller sett eksempler på forskjellsbehandling mellom kjønn. 23 % av mennene oppgir det samme. Totalt 25 % har opplevd eller sett eksempler på dette.

Fritekst-svarene handler ikke bare om diskriminering. Noen opplyser om at menn får mer kjeft og strengere reaksjoner. Noen viser videre til at det er kunden som er problemet, og som ikke vil ha kvinner på jobb for seg.

Har du noe på hjertet som handler om arbeidsmiljø, som ikke kommer frem av tidligere spørsmål?

Enkelte nevner at det kan være vanskelig å ha en annen legning, for dem som jobber i bransjen.

Flere nevner avstanden mellom vekterne ute på oppdrag og lederne som sitter inne på kontoret.

Har du innspill til å gjøre bransjen til en bedre arbeidsplass for begge kjønn?

På dette spørsmålet svarer respondentene at det er flere ting som kunne vært bedre. For eksempel turnuser for dem med barn, fasilitetene (blant annet garderobes og toaletter), god nok kompetanse hos alle vekterne slik at det ikke blir noe uromoment hver gang det kommer nye.

I noen mannsdominerte yrker har fagforeningene opprettet egne kvinnenettverk. Disse har gjerne forskjellige målsetninger som for eksempel:

- Arena for erfaringsutveksling
- Rekruttere flere kvinner i bransjen
- Skape nettverk mellom kvinner i bransjen
- Arena for forslag til forbedringer
- Arrangere samlinger for kvinner i bransjen

Mener du det kan være behov for et slikt nettverk i vaktbransjen?

Seks av ti kvinner og over halvparten av mennene mener det er behov for et kvinnenettverk i vaktbransjen

Ville du deltatt dersom det ble opprettet slikt nettverk?

Over seks av ti kvinner er positive til å delta dersom det ble opprettet et slikt nettverk.

Ville du tatt på deg en rolle med å arrangere et slikt nettverk?

Nesten en av fem kvinner svarer at de er villige til å påta seg en rolle med å arrangere et slikt nettverk.

Om tilrettelegging:

Mange respondenter tar opp mangel på garderobes generelt og adskilte garderobes spesielt. Mange respondenter problematiserer også uniform, spesielt konseptet med unisex-uniform, hvorpå noen svarer at det har vært så ille at de må gå til anskaffelse av arbeidstøy selv. Noe på verneutstyr.

Det virker spesielt utbredt i Avarn at det er dårlig passform på tøy. Fremstår klart at mange flyplasser ikke har tilgjengelige garderobes.

Om inkludering:

Flere respondenter som svarer at de, som kvinner, blir ignorert eller oversett, når det gjelder deres meninger. Flere av svarene som omhandler forskjellsbehandling mellom kjønnene og at menn får flere muligheter.

Kvinner svarer oftere at de blir tilsidesatt for enkelte tjenester og oppdrag. Noen kvinner mener det er mye kameraderi i ledelsen, blant gutta.

Noen av mennene derimot, mener at de opplever at kvinner får funksjoner de ikke er kvalifisert for.

Om rapportering:

Noen som ikke rapporterer fordi de ikke ønsker å lage konflikt, ikke tror på at ledelsen vil ta dem seriøst, redd det ikke vil være noen oppfølging, den som skal rapporteres på er utenfor rekkevidde (publikummer), at de var nye i jobben, eller er redd represalier.

Ut fra undersøkelsen er det meget blandet hvorvidt rapportering gir et tilfredsstillende utfall. Det kan fremstå tilfeldig, i og med at undersøkelsen ikke kan sortere på faktiske arbeidsforhold.

Om arbeid:

Mange svar som omhandler personkontroll på flyplass, og at dette er en kilde til situasjoner for uønsket seksuell oppmerksomhet fra mannlige reisende.

Avinors ID-kort er med navn. Dette har medført at vektere blir oppsøkt på sosiale medier og får uønskede tilnærmelser. Disse ID-kortene er pålagt av Avinor å bruke på flyplass, mens vekter-ID-kortene bare har nasjonalt vekter-ID-nummer.

Ingen mennesker, ingen trakassering:

Uønsket oppmerksomhet og seksuell trakassering er mer utbredt fra publikum på visse tjenester, som f.eks. de publikumsrettede tjeneste billettkontroll, ordensvakt og i sikkerhetskontrollen på flyplasser.

Uønsket oppmerksomhet og seksuell trakassering foregår gjerne når det er rus eller alkohol involvert, f.eks. på sosiale tilstelninger i jobbrei.